

«Μη χάνετε ούτε ώρα!»

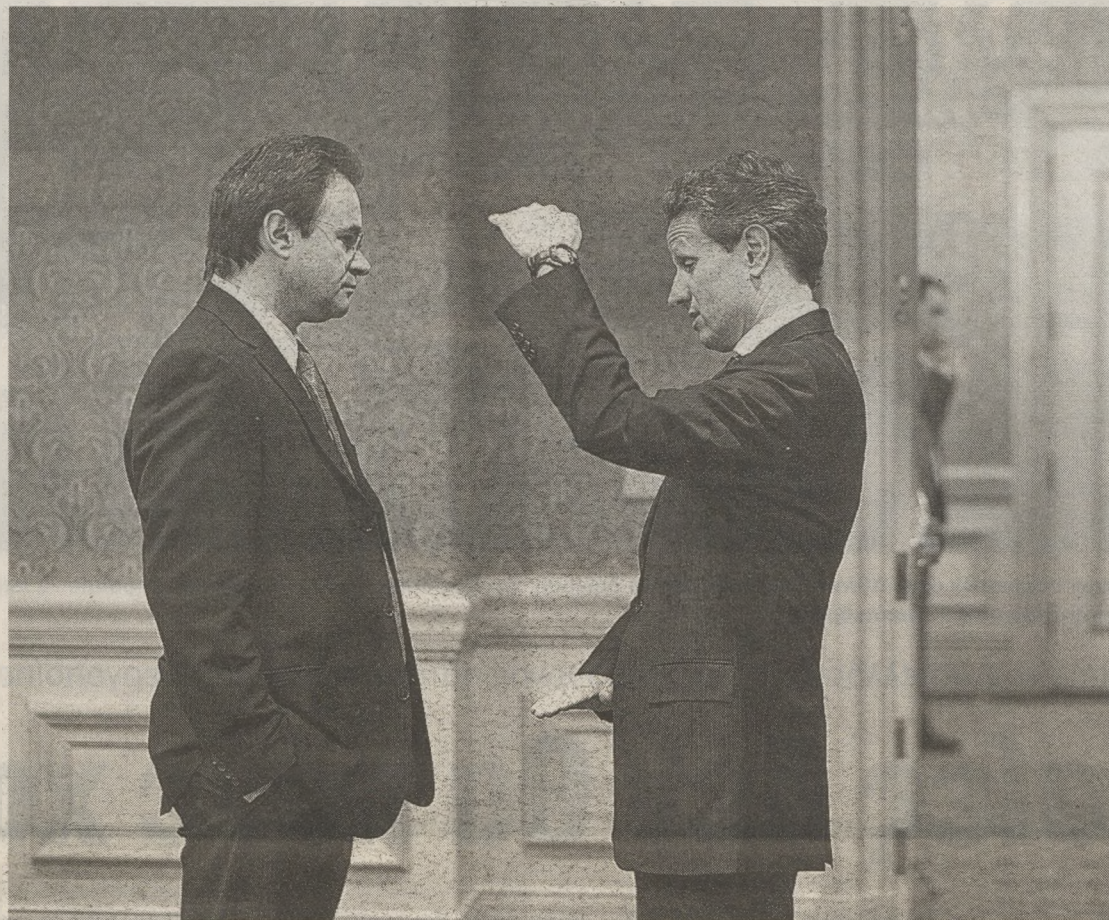
Η προχθεσινή δραματική νύχτα και η προτροπή Γκάιτνερ

Η απόφαση για την προσφυγή στον μηχανισμό στήριξης ουσιαστικά ελήφθη σε μια κατ' ιδίαν συνάντηση που είχε ο Πρωθυπουργός με τον υπουργό Οικονομικών Γιώργο Παπακωνσταντίνου το απόγευμα της Πέμπτης, μετά το τέλος του δραματικού, όπως αποδεικνύεται, άτυπου Υπουργικού Συμβουλίου, στη διάρκεια του οποίου ο κ. Παπανδρέου είχε ζητήσει στήριξη από τους υπουργούς στην απόφαση - μονόδρομο.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΡ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ

Οι λίγες πληροφορίες που υπάρχουν για τη συνάντηση Παπανδρέου - Παπακωνσταντίνου μιλούν για στιγμές που ανήκουν στον ιστορικό του μέλλοντος, με τον Πρωθυπουργό να διερωτάται αν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις και τον υπουργό Οικονομικών να παρουσιάζει ζοφερή την κατάσταση με τα μελανότερα χρώματα. Η συνάντηση διάρκεσε μόνο 10 λεπτά. Ο Πρωθυπουργός ζήτησε από τον Γ. Παπακωνσταντίνου να εξετάσει το ενδεχόμενο να «πάμε στον μηχανισμό τώρα». Στον προθάλαμο του γραφείου ήταν ήδη ο υπουργός Εσωτερικών Γ. Ραγκούσης, ο γεν. γραμματέας του υπουργείου Δ. Στεφάνου, ο Ν. Αθανασάκης και άλλοι προκειμένου να γίνει σύσκεψη για τον «Καλλικράτη». Ούτε ο Πρωθυπουργός ούτε ο υπουργός Οικονομικών είπαν κάτι για το πού πάει το πράγμα, όλοι είχαν μείνει με την εντύπωση που αποκόμισαν από το άτυπο Υπουργικό Συμβούλιο πως «ό,τι είναι να γίνει, θα γίνει μετά το πρώτο 10ήμερο του Μαΐου».

Η σύσκεψη. Στις 9.30 το βράδυ ακολούθησε νέα έκτακτη σύσκεψη υπό τον υπουργό Επικρατείας Χάρη Παμπούκη, που ολοκληρώθηκε τα ξημερώματα χθες, στην οποία έλαβαν μέρος οι Γ. Παπακωνσταντίνου, Ν. Αθανασάκης, Κ. Θέος, Γ. Ελενόπουλος, ενώ τηλεφωνικά μετείχε και ο Γ. Πεταλωτής, προκειμένου να εξεταστούν όλες οι παράμετροι τού τι σημαίνει για την οικονομία της χώρας προσφυγή τώρα στον μηχανισμό και τι μετά τις γερμανικές εκλογές στις 9 Μαΐου. Τηλεφωνικά ενημερωνόταν κάθε τόσο και ο Γ. Παπανδρέου, ο οποίος είχε αποχωρήσει γύρω στις 10 το βράδυ για το σπίτι του. Κάθε τόσο ο Γ. Παπακωνσταντίνου τηλεφωνούσε σε παράγοντες της Κομισιόν και λίγο μετά τις 11 σε έναν παράγοντα που φαίνεται πως έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην τελική απόφαση: στον υπουργό Οικονομικών των ΗΠΑ Τίμοθι Γκάιτνερ, ο οποίος προειδοποίησε ότι μια ακόμη χαμένη μέρα θα μπο-

Ο αμερικανός υπουργός Οικονομικών Τίμοθι Γκάιτνερ συνομιλεί με τον Γιώργο Παπακωνσταντίνου κατά την πρόσφατη επίσκεψή του Γ. Παπανδρέου στην Ουάσιγκτον. Ο κ. Γκάιτνερ φέρεται να απύθυγε προειδοποίηση προς τον Έλληνα ομολόγό του, ότι και η παραμικρή έστω καθυστέρηση στην ενεργοποίηση του μηχανισμού θα μπορούσε να αποβεί «καταστροφική»

ρούσε να αποβεί καταστροφική, και πως η Ελλάδα δεν είχε κανένα λόγο να περιμένει. Αντίθετα θα έπρεπε να προλάβει το άνοιγμα των αμερικανικών αγορών. Ο κ. Παπακωνσταντίνου ενημέρωσε τηλεφωνικά τον Γ. Παπανδρέου για το περιεχόμενο του τηλεφωνήματος, δίνοντάς του τη διάσταση ότι το άνοιγμα των αμερικανικών αγορών (στις 4 ώρες Ελλάδος χθες το απόγευμα) θα συνοδευόταν από έκρηξη των spreads. Μια ώρα μετά, λίγο μετά τις 12 τα μεσάνυχτα, ο Πρωθυπουργός ανακοίνωσε στη σύσκεψη την απόφασή του: προσφυγή αμέσως, με δική του δήλωση το μεσημέρι.

Η απόφαση του κ. Παπανδρέου μετέβαλε και τον χαρακτήρα της σύσκεψης, η οποία ασχολήθηκε πλέον με την επικοινωνιακή διαχείριση της κατάστασης. Επειδή τέθηκε σχετικό θέμα, εκτιμήθηκε ότι ο Πρωθυπουργός όχι μόνο δεν θα έπρεπε να αναβάλει την επίσκεψη στα Δωδεκάνησα, αλλά ότι θα έπρεπε ίσως να χρησιμοποιήσει φυσικό ντεκόρ

για τη δήλωση - πάτημα του κουμπιού το λιμανάκι του Καστελλόριζου. Όπως κι έγινε. «Είναι ανάγκη, ανάγκη εθνική και επιτακτική, να ζητήσουμε επισήμως από τους εταίρους μας την ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης, που από κοινού δημιουργήσαμε στην Ε.Ε.» τόνισε, και πρόσθεσε ότι η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας άφησε πίσω της «ένα σκafos έτοιμο να βυθιστεί». Ο Πρωθυπουργός, ο οποίος χαρακτήρισε «μαραθώνιο» την προσπάθεια που έκανε ο ίδιος και η κυβέρνηση του για να ασπαστούν την

κατάσταση, αναφέρθηκε στην απόφαση για τη συγκρότηση του μηχανισμού στήριξης: «Και εμείς και οι εταίροι μας στην Ε.Ε., ελπίζαμε ότι αυτή η απόφαση θα αρκούσε για να ηρεμήσει και να συνετίσει τις αγορές. Να υπάρξει, δηλαδή, η απαραίτητη νηνεμία, ώστε να αφιερωθούμε στο έργο μας, στις μεγάλες αλλαγές που χρειάζεται η χώρα, για να κάνουμε την οικονομία μας βιώσιμη, ανταγωνιστική».

Απέδωσε την απόφασή του στο

γεγονός ότι «οι αγορές δεν ανταποκρίθηκαν. Είτε γιατί δεν πίστεψαν στη βούληση της Ε.Ε. είτε γιατί κάποιοι αποφάσισαν να συνεχίσουν την κερδοσκοπία», και σημείωσε ότι έτσι όπως διαμορφώνεται σήμερα η κατάσταση στις αγορές απειλεί να αποδομήσει τις θυσίες του λαού. «Αυτό», σημείωσε ο κ. Παπανδρέου, «δεν θα το επιτρέψουμε. Ηρθε η στιγμή, τον χρόνο που δεν μας δίνουν οι αγορές, αυτόν τον χρόνο να μας τον δώσει η απόφαση που πήραμε όλοι μαζί οι ηγέτες των χωρών της Ευρώπης για να στηριχθεί η Ελλάδα».

Ο στόχος. Ο Πρωθυπουργός, που εμφανίστηκε απόλυτα βέβαιος ότι η Ελλάδα θα τα καταφέρει, υποστήριξε ότι τελικός στόχος της κυβέρνησης «είναι να απελευθερώσουμε την Ελλάδα από επιτηρήσεις και κηδεμονίες. Να απελευθερώσουμε τις δυνάμεις του Ελληνισμού, τον κάθε Έλληνα και Ελληνίδα από αντιλήψεις, πρακτικές και συστήματα που τον εμποδίζουν παντού, εδώ και δεκαετίες. Να δώσουμε οξυγόνο εκεί που υπάρχει ασφυξία, δικαιοσύνη και κανόνες εκεί που υπάρχει αδικία, διαφάνεια εκεί που υπάρχει σκοτάδι, σιγουριά εκεί που υπάρχει ανασφάλεια, και ανάπτυξη για όλους».

Το καλό και το κακό σενάριο

Το καθεστώς κηδεμονίας, στο οποίο μπήκε από χθες η χώρα, παρά «το αίμα και τα δάκρυα» που συνεπάγεται, δεν εξασφαλίζει από μόνο του αίσιο τέλος.

Δίπλα στο καλό υπάρχει πάντα και το κακό σενάριο για το αύριο.

Τις τελευταίες ημέρες ο διεθνής Τύπος πλημμύρισε από αναλύσεις που επέμεναν ότι ακόμη κι αν δοθεί βοήθεια στην Ελλάδα, στο τέλος δεν θα αποφύγει τη χρεοκοπία. Κυκλοφόρησαν επίσης φήμες για σχέδια αναδιάρθρωσης, δηλαδή για διαγραφή ενός μέρους των δανείων μας από τις τράπεζες, κάτι που προκαλεί

πανικό στην αγορά και δημιουργεί κίνδυνο να μη μας δανείζει κανείς στο μέλλον. Το κακό σενάριο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην προεξόφληση της αποτυχίας του

ΑΙΧΜΕΣ

Της
**ΕΙΡΗΝΗΣ
ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Προγράμματος Σταθερότητας. Επικαλείται τις μεγάλες κοινωνικές αντιδράσεις, τον κόσμο που θα βγει στον δρόμο και θα υποχρεώσει την κυβέρνηση να κάνει πίσω, τον αντίκτυπο κρατικό μηχανισμό. Πάνω απ' όλα αμφισβητείται ότι θα μπορέσει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα από τη ρίζα του, η οποία είναι η χαμηλή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας που οδήγησε στην υπερδιόγκωση του δανεισμού.

Το καλό σενάριο βασίζεται στην υπόθεση ότι η πειθαρχία που θα επιβάλει η «τρικόικα» θα βοηθήσει την κυβέρνηση να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και να εφαρμόσει με αποτελεσματικότητα και σε βάθος χρόνου τα απαιτούμενα μέτρα. Ας μην ξεχνάμε ότι παρά την κηδεμονία, την ευθύνη της καθημερινής διαχείρισης δεν θα την έχει ούτε το ΔΝΤ ούτε η Ε.Ε., αλλά η ελληνική κυβέρνηση. Αν το έλλειμμα αρχίσει να μειώνεται και το ΑΕΠ δεν βυθιστεί (σε πείσμα των αναλυτών, οι δείκτες δεν είναι τραγικοί), θα δοθεί ίσως η δυνατότητα στη χώρα - αν χρειαστεί - να ρυθμίσει καλύτερα τον χρόνο εξόφλησης των χρεών της και να μπορέσει στο τέλος να βγει από το τούνελ.

Το καλό σενάριο θα μας βγάλει φτωχότερους, αλλά με προοπτικές βελτίωσης. Το κακό σενάριο θα μας βγάλει χρεοκοπημένους. Ως έναν βαθμό είναι στο χέρι μας.

4 Απορ 2 100

Μια υπάλληλος καταστήματος ηλεκτρικών συσκευών στην Αθήνα παρακολουθεί τη δήλωση του Πρωθυπουργού. «Δεν θα επιτρέψουμε να χαθεί η προσπάθεια που καταβάλλουν οι Έλληνες από τα υψηλά επιτόκια δανεισμού», τόνισε ο Γ. Παπανδρέου

Με διάγγελμα από το Καστελλόριζο ο Πρωθυπουργός πάτησε το κουμπί ενεργοποίησης του μηχανισμού

«Οι θυσίες δεν θα πάνε χαμένες»

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΡ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ

Πάτησε το κουμπί για την προσφυγή της Ελλάδας στον μηχανισμό στήριξης ο Γιώργος Παπανδρέου από το Καστελλόριζο όπου περιόδευε, έπειτα από μια νύχτα μακρών δραματικών διαβουλεύσεων. Αμέσως μετά τη δήλωση του Πρωθυπουργού, ο υπουργός Οικονομικών Γιώργος Παπακωνσταντίνου απέστειλε επιστολή στον αρμόδιο επίτροπο Ολι Ρεν, τον επικεφαλής του Γιουρογκρούπ Ζαν - Κλοντ Γιούνκερ και τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Ζαν - Κλοντ Τρισέ, με την οποία ζητεί την ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης. Παράλληλα, έγκυρες κυβερνητικές πηγές ανέφεραν ότι ως το τέλος της προσεχούς εβδομάδας αναμένεται η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με το κλιμάκιο του ΔΝΤ, το οποίο ουσιαστικά διαπραγματεύεται και για λογαριασμό της Ε.Ε. Η απόφαση Παπανδρέου πρέπει να θεωρείται αποτέλεσμα των ισχυρών πιέσεων που δέχεται το τελευταίο διάστημα η ελληνική οικονομία, με τα spreads να ακολουθούν ανεξέλεγκτη πλέον πορεία, και του ορατού πλέον κινδύνου να καταρρεύσει η χώρα οικονομικά. Ακόμα και πληροφορίες ότι τελικά το έλλειμμα θα διαμορφωθεί οριστικά στο 13,9% με πιθανότητα να ξεπεράσει και το 14% έπαιξαν ρόλο. Τώρα, η κυβέρνηση αναμένει ότι μετά την υποβολή του αιτήματος θα υπάρξει βοήθεια προς την Ελλάδα, ώστε να καλυφθούν οι δανειακές ανάγκες της χώρας που είναι για τον μήνα Μάιο 11,6 δις. ευρώ και έχουν οριζόντια το διήμερο 18 - 19 Μαΐου. Μετά την ημερομηνία αυτή, αναμένεται και ενεργοποίηση των εσωτερικών εξελίξεων, με τον ανασχηματισμό να προβάλλει πλέον ως σοβαρό ενδεχόμενο.

Ολόκληρη η δήλωση του Πρωθυπουργού έχει ως εξής:

Χθες, ανακοινώθηκαν τα στοιχεία για το πραγματικό μέγεθος του ελλείμματος του 2009.

Θύμισαν σε όλους μας τα ακατανόητα λάθη, τις παραλείψεις, τις εγκληματικές επιλογές και την καταϊγίδα των προβλημάτων που μας κληροδότησε η προηγούμενη κυβέρνηση.

Όλοι μας κληρονομήσαμε, η σημερινή κυβέρνηση και ο ελληνικός λαός, ένα σκάφος έτοιμο να βυθιστεί. Μια χώρα χωρίς κύρος και αξιοπιστία, που είχε χάσει τον σεβασμό ακόμα και των φίλων και των εταίρων της.

Μια οικονομία εκτεθειμένη στο έλεος της αμφισβήτησης και των ορέξεων της κερδοσκοπίας.

Από την πρώτη μέρα σηκώσαμε τα μανίκια και με σκληρή δουλειά βαλθήκαμε να αναστρέψουμε αυτό το αρνητικό κλίμα. Καταστρώσαμε σχέδιο, πήραμε δύσκολα μέτρα που πολλές φορές πόνεσαν, αλλά ανακτήσαμε την αξιοπιστία μας.

Δημιουργήσαμε νέες συμμαχίες. Επειτα από έναν πραγματικό μαραθώνιο, διεκδικήσαμε και καταφέραμε να οδηγηθούμε σε μια ισχυρή απόφαση της Ε.Ε. για τη στήριξη της χώρας μας με ένα πρωτόγνωρο, για την ιστορία και τα δεδομένα της Ε.Ε.,

μηχανισμό. Και εμείς και οι εταίροι μας στην Ε.Ε. ελπίζαμε ότι αυτή η απόφαση θα αρκούσε για να ηρεμήσει και να συντείσει τις αγορές ώστε να μπορέσουμε να συνεχίσουμε τη χρηματοδότηση της χώρας μας με χαμηλότερα επιτόκια. Να υπάρξει, δηλαδή, η απαραίτητη νηνεμία ώστε να αφιερωθούμε στο έργο μας, στις μεγάλες αλλαγές που χρειάζεται η χώρα, για να κάνουμε την οικονομία

ρότερα, από τη δυσκολία δανεισμού.

Δεν θα το επιτρέψουμε. Ηρθε η στιγμή, τον χρόνο που δεν μας δίνουν οι αγορές, αυτό τον χρόνο να μας τον δώσει η απόφαση που πήραμε όλοι μαζί οι ηγέτες των χωρών της Ευρώπης για να στηριχθεί η Ελλάδα. Είναι ανάγκη, ανάγκη εθνική και επιτακτική, να ζητήσουμε επισήμως από τους εταίρους μας την ενεργοποίηση του μηχανισμού.

Ο τελικός μας προορισμός είναι να απελευθερώσουμε την Ελλάδα από επιτηρήσεις και κηδεμονίες

μας βιώσιμη, ανταγωνιστική. Να σταθεί η Ελλάδα στα πόδια της δυνατή, για να αισθανθούν όλοι οι Έλληνες περήφανοι.

Οι αγορές δεν ανταποκρίθηκαν. Είτε γιατί δεν πίστεψαν στη βούληση της Ε.Ε. είτε γιατί κάποιοι αποφάσισαν να συνεχίσουν την κερδοσκοπία. Και σήμερα, η κατάσταση στις αγορές απειλεί να αποδομήσει όχι μόνο τις θυσίες του ελληνικού λαού αλλά και την ομαλή πορεία της οικονομίας. Και κινδυνεύει να χαθεί η προσπάθεια που καταβάλλουν οι Έλληνες από τα ακόμη μεγαλύτερα επιτόκια δανεισμού και, ακόμη χει-

μού στήριξης που από κοινού δημιουργήσαμε στην Ε.Ε.

Εχω ήδη δώσει εντολή στον υπουργό Οικονομικών να κάνει τις απαραίτητες ενέργειες. Και οι εταίροι μας θα συνδράμουν άμεσα και αποφασιστικά ώστε να παράσχουν στην Ελλάδα το απάνεμο λιμάνι που θα μας επιτρέψει να ξαναχτίσουμε το σκάφος μας με γερά και αξιόπιστα υλικά.

Αλλά και να στείλουν και ένα ισχυρό μήνυμα στις αγορές ότι η Ε.Ε. δεν παίζει και προστατεύει το κοινό μας συμφέρον και το κοινό μας νόμισμα. Βεβαίως, κόμαστε σε μια δύσκολη

πορεία, μια νέα Οδύσσεια για τον Ελληνισμό.

Όμως, πλέον, ξέρουμε τον δρόμο για την Ιθάκη και έχουμε χαρτογραφήσει τα νερά. Μπροστά μας έχουμε ένα ταξίδι με απαιτήσεις από όλους μας, αλλά με μια νέα συλλογική συνείδηση και κοινή προσπάθεια θα φθάσουμε εκεί ασφαλείς, πιο σίγουροι, πιο δίκαιοι, πιο περήφανοι.

Ο τελικός μας στόχος, ο τελικός μας προορισμός είναι να απελευθερώσουμε την Ελλάδα από επιτηρήσεις και κηδεμονίες. Να απελευθερώσουμε τις δυνάμεις του Ελληνισμού, τον κάθε Έλληνα και κάθε Ελληνίδα από αντιλήψεις, πρακτικές και συστήματα που τον εμποδίζουν παντού, εδώ και δεκαετίες.

Να δώσουμε οξυγόνο εκεί όπου υπάρχει ασφυξία, δικαιοσύνη και κανόνες εκεί όπου υπάρχει αδικία, διαφάνεια εκεί όπου υπάρχει σκοτάδι, σιγουριά εκεί όπου υπάρχει ανασφάλεια, και ανάπτυξη για όλους. Η έμπνευση, η πίστη μας είναι ετούτος εδώ ο τόπος, από το Καστελλόριζο μέχρι την Κέρκυρα, από την Κρήτη μέχρι τον Εβρο, είναι αυτός ο υπέροχος λαός, είναι οι νέοι μας με τις δυνατότητες και τα οράματά τους.

Είμαι απόλυτα βέβαιος ότι θα τα καταφέρουμε. Αρκεί εμείς οι Έλληνες να πιστέψουμε στις δυνατότητές μας, στις αξίες μας, στον ίδιο μας εαυτό.

Η αξιοπιστία και η μαυρίλα που ξεκίνησε δεν είναι εφόδος

Η ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Ζαν - Κλοντ Τρισέ (αριστερά) με τον πρόεδρο του Eurogroup Ζαν - Κλοντ Γιούνκερ. Όλες οι χώρες της ευρωζώνης θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα δανεισμού της Ελλάδας, ανάλογα με το ΑΕΠ τους

Ερωτήσεις 8 Απαντήσεις

Οι «γκρίζες ζώνες» της βοήθειας

Η συγκρότηση ενός μηχανισμού για τη δανειοδότηση ενός κράτους - μέλους της ευρωζώνης είναι μια διαδικασία πρωτόγνωρη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εξ ου και οι όροι της διαμορφώνονται βήμα βήμα και με επίπονες διαπραγματεύσεις, καθώς τα θεσμικά και πολιτικά εμπόδια είναι πολλά. Ο συνταγματολόγος και πρώην ευρωβουλευτής του ΠΑΣΟΚ, Κώστας Μποτόπουλος, αναλύει όσα έχουν συμφωνηθεί στο πλαίσιο της ευρωζώνης και όσα μένει ακόμη να αποσαφηνισθούν...

Του ΚΩΣΤΑ ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ποιο το θεσμικό καθεστώς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για περιπτώσεις όπως η ελληνική;

Η Συνθήκη της Λισαβώνας (το ισχύον «Σύνταγμα» της Ευρωπαϊκής Ένωσης) δεν περιλαμβάνει πρόβλεψη οργανωμένης βοήθειας σε κράτη-μέλη που αντιμετωπίζουν παρόμοιες οικονομικές και δημοσιονομικές δυσκολίες. Αντίθετα, απαγορεύει την ανάληψη ευθύνης, από την ίδια την Ένωση ή από κράτη-μέλη της, για τις υποχρεώσεις (χρέη) ενός άλλου κράτους-μέλους (άρθρο 125 της Συνθήκης Λειτουργίας, γνωστό ως «ρήτρα μη διάσωσης» - no bailout). Η Συνθήκη απαγορεύει επίσης τις κάθε είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή τις κεντρικές τράπεζες άλλων κρατών-μελών

προκειμένου να «σωθεί» μια χώρα (άρθρα 123 και 124). Οι προβλέψεις «ενίσχυσης» (άρθρο 122) παρουσιάζουν τέτοιο βαθμό αοριστίας ή αναφέρονται σε τόσο ειδικές περιπτώσεις, που είναι πρακτικά αδύνατο να χρησιμεύσουν σε καταστάσεις κρίσης. Η νεοεισαχθείσα με τη Συνθήκη της Λισαβώνας (άρθρο 136) πρόβλεψη μεσο-μακροπρόθεσμου οικονομικού (και όχι σχεδόν αποκλειστικά, όπως ως τώρα, δημοσιονομικού) συντονισμού των κρατών που έχουν ως νόμισμα το ευρώ (ευρωζώνη) έχει χαρακτηρισμό προτροπής και αφορά το μέλλον.

Πώς αποφασίστηκε ο σήμερα ισχύων «μηχανισμός βοήθειας»;

Ακριβώς επειδή απουσιάζει το θεσμικό πλαίσιο για βοήθεια του τύπου που χρειάζεται και που ζήτησε η Ελλάδα ως χώρα της ευρωζώνης (βοήθεια αφενός «ψυχολογική», ώστε να ηρεμήσουν οι αγορές, και αφετέρου «ρευστικότητα», ώστε να μην αντιμετωπιστεί αδυναμία αποπληρωμής χρεών του Ελληνικού Δημοσίου), το πολιτικό δίλημμα που είχε να αντιμετωπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν: να μείνει πιστή στο γράμμα των Συνθηκών μη πράττοντας τίποτα ή να «εφεύρει» κάποιου είδους μηχανισμό βοήθειας; Το ότι - όχι αμέσως και διόλου εύκολα - επελέγη η δεύτερη κατεύθυνση, αποτελεί ήδη διπλωματική επιτυχία της Ελλάδας και των χωρών που την υποστήριζαν, αλλά και κάποιου είδους υπέρβαση για τα δε-

δομένα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το τίμημα βεβαίως - όπως πάντα συμβαίνει σε αποφάσεις σαν κι αυτή, στις οποίες απαιτείται ομοφωνία τόσο στο Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών της ευρωζώνης (Eurogroup) όσο και μεταξύ των αρχηγών κρατών όλης της Ένωσης (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο) - ήταν ο «συμβιβασμός», δηλαδή μια ατελής και μη ικανοποιητική λύση προκειμένου να ληφθεί κοινή απόφαση. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι δύο βασικότερες υποχωρήσεις ήταν η μεγάλη πολυπλοκότητα και τα πολλά κενά του μηχανισμού και η ένταξη σε αυτόν του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Τι περιλαμβάνει ο «μηχανισμός βοήθειας»;

Πρόκειται για πολυμερή δανεισμό, σημαντικού ποσού (έγινε λόγος για 30 δις. ως το τέλος του 2010), με ειδικό και πολύ χαμηλότερο της αγοράς επιτόκιο (κοντά στο 5%) και με δυνατότητα συμπλήρωσης ως το τέλος της τριτίας του ελληνικού Προγράμματος Σταθερότητας. Για να αποφευχθούν τα νομικά προβλήματα εκ της Συνθήκης, την Ελλάδα θα δανείσουν - και δεν θα «ενισχύσουν» -, κατά τον λόγο της κοινοτικής συνεισφοράς τους (δηλαδή ανάλογα με το ΑΕΠ τους), όλα τα μέλη της ευρωζώνης και όχι η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση ή οργάνωσή της. Ο διακρατικός δανεισμός καλύπτει το 60% του συνολικού «πακέτου». Το υπόλοιπο 40% θα καλυφθεί με δανεισμό από το Διε-

θνές Νομισματικό Ταμείο, με διαφορετικό επιτόκιο (της τάξης του 3%). Όμως η συμφωνία είναι ενιαία: είναι προφανές ότι η θέση του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης «να στη βοήθεια, όχι στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο» είναι ενσυνείδητα εσφαλμένη, άρα λαϊκίστικη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αυτή που - θεωρητικά - έχει τον γενικό συντονισμό και για τη συλλογή των χρημάτων και για την κρίση περί του κατά πόσον πληρούνται οι όροι χορήγησης των δανείων. Οι όροι αυτοί είναι πολιτικής και όχι οικονομικής φύσης, έχουν σχέση με την αναδιάρθρωση των δομών της ελληνικής οικονομίας (μείωση των ελλειμμάτων, παραγωγικότητα, λειτουργία του δημόσιου τομέα, Ασφαλιστικό, εργασιακές σχέσεις), έχουν γίνει εκ των προτέρων γνωστοί στις γενικές γραμμές τους, αλλά είναι διαρκώς ανοιχτοί σε αναμορφώσεις και εξειδικεύσεις. Η Ελλάδα έχει δικαίωμα - και υποχρέωση ενώπιον των πολιτών της - να διαπραγματεύεται επιμέρους στοιχεία αυτών των όρων, αλλά όχι, αν επιθυμεί να λάβει το δάνειο, να θέσει βέτο.

Πώς κινητοποιείται ο μηχανισμός;

Από τη στιγμή που υποβλήθηκε το αίτημα από την ελληνική κυβέρνηση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, θα υποβάλει συγκεκριμένη πρόταση στο Eurogroup και στο Συμβούλιο, που πρέπει να τα δύο να αποφασίσουν

με ομοφωνία (χωρίς ψήφο της Ελλάδας). Στη συνέχεια, καθεμία από τις 16 χώρες του Eurogroup πρέπει να «επικυρώσει» τη συλλογική απόφαση, σύμφωνα με τους δικούς της κανόνες (κυβερνητική απόφαση σε ορισμένες χώρες, ψήφιση από τη Βουλή σε άλλες, μεταξύ των οποίων η Γερμανία, η Γαλλία, η Ολλανδία, η οποία ήδη ψήφισε υπέρ της συμμετοχής της...). Σε παρόμοιες περιπτώσεις, από τη στιγμή που οι χώρες συμφωνούν συλλογικά, στην ουσία δεσμεύονται και για την «εσωτερική διεκπεραίωση». Ακόμα και οι εκπρόσωποι της Γερμανίας, της χώρας με τις μεγαλύτερες αντιρρήσεις, έχουν σαφώς προαναγγείλει ότι, αν εγκριθεί η βοήθεια, τότε θα περάσει και από τη γερμανική Βουλή. Ενδεχόμενη νομική προσφυγή ενώπιον του γερμανικού ομοσπονδιακού δικαστηρίου δεν θα επηρεάσει άμεσα την κυβερνητική ψήφιση και τη θέση σε εφαρμογή του μηχανισμού.

Τι θα πει και ποιος κρίνει την ultima ratio;

Στην αρχική συμφωνία της 25ης Μαρτίου λέγεται ότι ο μηχανισμός θα ενεργοποιηθεί μόνο σε περίπτωση που αποτελεί ultima ratio - επί λέξει ύστατη καταφυγή, αντικειμενικά αναπόφευκτη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί το δικαίωμα να κρίνει αν πράγματι υφίσταται ultima ratio, κάτι που δεν πρόκειται όμως πρακτικά να τη βασανίσει ιδιαίτερα.

Η ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Οι συμπληγάδες Ευρώπης - ΔΝΤ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛΙΔΑ 15 ▶▶

Τι λένε για τον μηχανισμό τα άλλα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Η απόφαση ελήφθη από διάφορους σχηματισμούς του Συμβουλίου, δηλαδή από υπουργούς και αρχηγούς κρατών - μελών. Ο πρόεδρος της Επιτροπής, Μπαρόζο, επισήμανε πόσο «αξιοπρόσεκτα δύσκολο» ήταν να βρεθεί μια «λύση αλληλεγγύης» για την Ελλάδα και άφησε σαφώς να εννοηθεί ότι το δανειστικό επιτόκιο, για το «ευρωπαϊκό» τμήμα του δανείου, ήταν «πάρα πολύ υψηλό» για κράτος μέλος της ευρωζώνης. Από την πλευρά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και όχι μόνο από εκπροσώπους σοσιαλιστικών κομμάτων, ασκήθηκε σκληρή κριτική για την έλλειψη αντανάκλαστικών αλληλεγγύης της Ένωσης, γενναιοδωρίας του μηχανισμού στήριξης και οικονομικής προοπτικής για όλη την Ευρώπη. Η διαφορά στάσης Επιτροπής και ευρωκοινοβουλίου εξηγείται από το ότι αυτά τα όργανα είναι θεματοφύλακες του «κοινού ευρωπαϊκού συμφέροντος», σε αντίθεση με το Συμβούλιο που εκφράζει τον συγκερασμό των εθνικών συμφερόντων των κρατών μελών. Οι τέτοιου είδους αποφάσεις, όμως, λαμβάνονται αποκλειστικά σε επίπεδο Συμβουλίου.

Τι είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και γιατί συμμετέχει;

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) είναι ένας διεθνής χρηματοπιστωτικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 1945 ως τμήμα της συμφωνίας του Bretton Woods. Κύρια αποστολή του είναι η παρακολούθηση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και η αποτροπή γενικών και τοπικών οικονομικών κρίσεων. Στο ΔΝΤ συμμετέχει ελεύθερα κάθε χώρα που το επιθυμεί (σήμερα έχει 182 μέλη), με επίσης ελεύθερη χρηματική συνδρομή, η οποία καθορίζει και το ειδικό μέρος της στη λήψη των αποφάσεων (το μεγαλύτερο μερίδιο έχουν οι ΗΠΑ με 17%, ενώ της Γερμανίας είναι 6%, της Γαλλίας και της Βρετανίας 4,9%). Τα κράτη - μέλη του ΔΝΤ μπορούν να πάρουν μετρητά ή να τους χορηγηθούν δάνεια από το κοινό αποθεματικό (σε ύψος, το πολύ, δεκαπλάσιο της συνδρομής τους, άρα για την Ελλάδα το ανώτατο ποσό είναι 12 δισ. δολάρια) έπειτα από αίτημά τους, που εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του οργανισμού, με ταυτόχρονο καθορισμό των όρων προσαρμογής της οικονομίας της αιτούσας χώρας. Η συμμετοχή του ΔΝΤ στον μηχανισμό στήριξης για την Ελλάδα προήλθε, όπως είδαμε, ως τμήμα του γενικότερου ευρωπαϊκού συμβιβασμού ύστερα από έντονη πίεση της Γερμανίας, της Βρετανίας και των σκανδιναβικών χωρών (αρκετές χώρες ήθελαν μάλιστα καταφυγή της Ελλάδας μόνο στο ΔΝΤ χωρίς ανάμειξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Το τυπικό επικείμενο ήταν η «τεχνογνωσία» του ΔΝΤ, ο πραγ-

Στη συμφωνία για τον μηχανισμό στήριξης το ζήτημα της επιβολής νέων όρων τόσο από την Κομισιόν, όσο και από το ΔΝΤ, παραμένει ανοικτό

ματικός λόγος η μη βούληση συμμετοχής στη «σωτηρία» μιας άλλης χώρας και η δυσπιστία έναντι της ελληνικής οικονομίας. Το χάπι χρυσώθηκε με το μικρότερο ποσοστό συμμετοχής του ΔΝΤ έναντι της Ένωσης και, κυρίως, την ύπαρξη χαμηλότερων επιτοκίων δανεισμού για το δάνειο του ΔΝΤ. Ως πολιτικό προηγούμενο, πάντως, η ανάμειξη του ΔΝΤ σε χώρα της ζώνης του ευρώ είναι και πρωτοφανής και με βαριές συνέπειες.

Ποια η σχέση με το ελληνικό Πρόγραμμα Σταθερότητας και ποιες οι δυνατότητες επιβολής επιπλέον μέτρων;

Το βάθος τριετίας Πρόγραμμα Σταθερότητας που έχει αρχίσει ήδη να εφαρμόζει η ελληνική κυβέρνηση (το περίφημο «βαθμολόγιο» του αντιπροέδρου της κυβέρνησης αφορά ακριβώς τους ανά υπουργείο δείκτες αυτού του προγράμματος), δεν υπήρξε μονομερές πρωτοβουλία αλλά προϊόν διαπραγματεύσεων και έγκρισης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Από αυτή την άποψη, έχει άμεση σχέση και με τη δημοσιονομική κρίση της χώρας και με το αίτημα για συγκρότηση ενός «μηχανισμού σωτηρίας». Τα κατ' ιδίαν, όμως, μέτρα για την ενεργοποίηση του μηχανισμού στή-

ριξης θα τεθούν (έπειτα από διαπραγματεύσεις αλλά τελικά μονομερώς) από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δεν ταυτίζονται με το Πρόγραμμα Σταθερότητας, όσο και αν, σε μεγάλο βαθμό, «εμπνέονται» και συνδέονται με αυτό. Το μεγάλο ερωτηματικό είναι αν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο μπορεί και πρόκειται να επιβάλει δικούς του (επιπλέον) όρους για την παροχή του εκ μέρους του δανείου. Οι επίσημες απόψεις δίστανται. Τόσο από το πνεύμα της αρχικής συμφωνίας της 25ης Μαρτίου όσο και, προχθές, από το στόμα του προέδρου του Eurogroup κ. Γιούνκερ υπονοείται ότι οι «βασικές γραμμές» του προγράμματος που θα ακολουθήσει η Ελλάδα, αν ζητήσει τελικά τη βοήθεια, είναι «θέμα της Επιτροπής», η οποία θα συνεννοηθεί βέβαια με το ΔΝΤ. Ωστόσο ήδη από τις 31 Μαρτίου ο επικεφαλής του ΔΝΤ κ. Στρος - Καν είπε καθαρά ότι «το ΔΝΤ θα καθορίσει τους όρους της (δικής του) βοήθειας, όπως συμβαίνει σε κάθε χώρα». Υπέρ αυτής της εκδοχής συνηγορούν και η «σπασμένη στα δύο» λογική του μηχανισμού στήριξης και η βεβαιότητα ότι το δάνειο του ΔΝΤ θα είναι το πρώτο που θα δοθεί στην Ελλάδα.

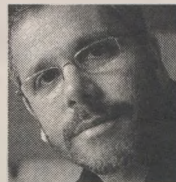
Ο Κώστας Μποτόπουλος είναι συνταγματολόγος, πρώην ευρωβουλευτής του ΠΑΣΟΚ

Εναλλακτικά

Ελλάδα όπως Αργεντινή;

ΠΡΙΝ ΕΠΤΑ μήνες το ΠΑΣΟΚ παρέλαβε την εξουσία με την οικονομία σε κακή κατάσταση. Εχοντας καθαρότητα του σκοπού, ο Γιώργος Παπανδρέου ανέλαβε να αποκαταστήσει την εικόνα της χώρας στο εξωτερικό. Από κοντά και ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου.

Εκτοτε έχουν παραχωρήσει - μόνοι ή μαζί - περισσότερες συνεντεύξεις σε ξένα ΜΜΕ από όσες έχουν δώσει πρωθυπουργός και υπουργός οικονομικών του ελληνικού κράτους. Τι πέτυχαν; Πέτυχαν το επιτόκιο των βραχυπρόθεσμων - μέχρι 12 μήνες - ελληνικών ομολόγων να υπερδεκαπλασιαστεί. Από 0,35% σε 3,65%. Πηγές της αγοράς λένε πως αγοραστές των βραχυπρόθεσμων τίτλων είναι μόνο ελληνικές τράπεζες. Μάλλον οι ξένοι δεν πήραν το μήνυμα. Κρίμα τις συνεντεύξεις...

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕ ΤΗΝ Ελλάδα να έχει ενεργοποιήσει τον μηχανισμό βοήθειας ΔΝΤ - Ε.Ε. (που η κυβέρνηση προτιμά να τον παρουσιάζει ως Ε.Ε. - ΔΝΤ), οι ξένοι δεν

ασχολούνται πια με το αν θα χρεοκοπήσουμε - τεχνικά - αλλά με το πώς θα αναδιαρθρώσουμε το χρέος μας.

Αυτό μπορεί να σημαίνει δύο πράγματα: Είτε «κούρεμα» της τιμής των ομολόγων που δεν θα αποπληρωθούν στο 100% της τιμής τους αλλά στο 90% ή 80% ή 70%. Είτε παράταση της λήξης των ομολόγων που παρατείνονται και αποπληρώνονται σε αργότερο χρόνο. Είναι μια προοπτική που ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου διαψεύδει. Ωστόσο, μια ξένη αναλύτρια που επικαλούνταν σε δημοσίευσή τους, μεσοβδόμαδα, οι «Φαίνανσιαλ Τάιμς», έλεγε περίπου πως ουδείς δίνει σημασία στον ελληνικό υπουργό Οικονομικών. Αυτός δεν είχε πει και ότι δεν θα προσέφευγε η Ελλάδα στον μηχανισμό βοήθειας;

ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ ΣΕ ένα επικίνδυνο σημείο. Η κυβέρνηση νομίζει πως η λύση είναι να κατηγορήσει τη Ν.Δ. - που όντως φταίει - για το κατόντημα της χώρας. Ακόμη κι αν υποθέσουμε όμως πως είναι κάτι που το ακούνε οι Έλληνες πολίτες - οι οποίοι έβρισαν έντεκα μονάδες στον Καραμανλή πέρισι τον Οκτώβριο, άρα τι περισσότερο να κάνουν; -, το παιχνίδι των ευθυνών αφήνει παγερά αδιάφορους όλους αυτούς που περιμένουμε να μας δανείσουν. Η ίδια αναλύτρια παρατηρεί πως «η αγορά δεν έχει αυτή τη στιγμή διάθεση να χρηματοδοτήσει την Ελλάδα». Πράγματι. Κοιτάει να δει τι λεφτά θα χάσει.

Συμπέρασμα: η κυβέρνηση Παπανδρέου κινδυνεύει να ξεπεραστεί για δεύτερη φορά από την πραγματικότητα. Αρνεύεται να αντιληφθεί πως κυβερνά ήδη την Ελλάδα εδώ και επτά μήνες και στο διάστημα αυτό κρίνεται για τις πράξεις, τις παραλείψεις και τις δηλώσεις της. Με απλά λόγια, το «πρόβλημα αξιοπιστίας της χώρας» πάει να γίνει πρόβλημα αξιοπιστίας της παρούσας κυβέρνησης. Αφού απαξιώθηκε η διακυβέρνηση Ν.Δ., αρχίζει να μπαίνει ερωτηματικό στη διακυβέρνηση ΠΑΣΟΚ. Δηλαδή, πάμε σε φάση αμφισβήτησης του ελληνικού πολιτικού συστήματος. Αυτή είναι η ουσία της αργεντινοποίησης.